

„Două degete de whisky“ la o oră aniversară

Se reiau, în toate teatrele, titluri vechi și se traduc foarte puține piese străine noi, ca să nu mai vorbim de lucrările românești, cărora nu li se mai adaugă nici o descoperire. Dintre cele străine, ce revin pe scenă, unele și-au probat, la vremea lor, țesătura rarefăctă, miza mică. Ele reapar, totuși, din duioșia unui actor care-și amintește că a cules cu dănsle aplauze sau că alții s-au bucurat de un oarecare efect, în public, al acelor scrieri. Teatrul Valah din Giurgiu are, să zicem, o anume motivație recurgând la **Premiera** de John Cromwell, reprezentată, odinioară, la Teatrul Mic cu (și pentru) **Olga Tudorache**. Motivația constă în aceea că textul, fiind un act pentru o actriță – protagonista e ea însăși o actriță ce trăiește emoționată seara unei premiere, după ce a întrerupt meseria o bună bucată de vreme și acum e panicată de ce-ar putea să i se întâmple, își reamintește o parte din existență etc. –, dând deci posibilitatea unei interprete să monologheze aproape o sută de minute, se potrivea cu aniversarea Ancăi Alecsandra.

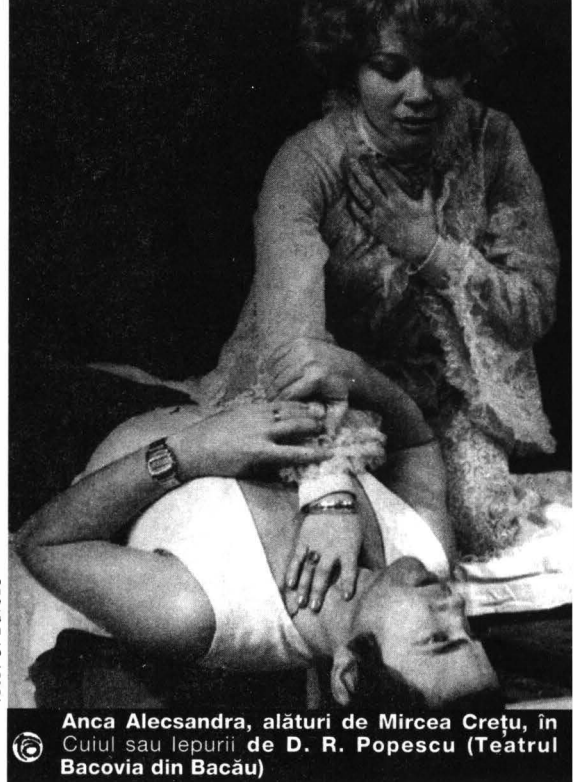
Acesteia i s-au sărbătorit, astfel, în ambianța intimă a micului studio valah și apoi într-o sală mai spațioasă, 30 de ani de carieră artistică. Moment mișcător, la care actrița avea dreptul. E o interpretă temeinică, serioasă, care s-a cheltuit fără preget, cu un talent robust și energic, în susținerea multor reprezentații – la București, Bacău, Botoșani, Brăila, fiind acum vedeta incontestabilă a orașului de la Dunăre. Chipul acesta frumos, luminat de un zâmbet veșnic și atrăgător, a purtat, prin decenii, numeroase măști. Cu o energie care e a întregii făpturi – și caracterizează modul de atac al rolului –, actrița, stăpânind profesia pe laturi esențiale, a jucat în comedii de toate speciile, drame istorice ori de salon, tragedii contemporane, muncind cu abnegație pentru configurarea personajelor, arzând pentru unele, zeflemisindu-le discret pe altele, împrumutându-le, generoasă, multora, datele ei temperamentale. Cu ajutorul regizorilor, iar uneori în pofida lor, a găsit cheia potrivită într-o piesă complicată de Dumitru Radu Popescu, sau într-o badinerie simpatcă de Mircea Radu Iacoban, ori în puternica dramă **Matca** a lui Sorescu, sau într-o dulce, patriarhală piesă a lui Tudor Mușatescu, într-o aspră, neîmpăcată domniță delavranciană. Are o ironie consubstanțială, se angajează cu vehemență în conflictualități, nu-și pierde

mai niciodată cumpătul. Visează sau sentimentalizează fără dulcegării, joacă rolul de Femeie – ca în **Fii cuminte, Cristofor!** de Baranga – cu vivacitate și farmec, fără a utiliza mijloace ilicite, cum ar fi smulsul părului din cap, șiroaie lacrimale în amestec cu rimelul negru sau albastru, lovirea celui mai apropiat perete cu fruntea, frângerea mâinilor, trepidații pe loc, fuga pe distanța a doi metri plat, gargariseala cu tremolo-uri și sughițuri. A fost, totdeauna, e și acum, o artistă modernă, sagace și tenace. Chiar când n-a reușit, uneori, n-a putut trece neobservată, nu s-a anonimizat în vreo distribuție. Acum o vedem și la Theatrum Mundi, în piese de Camus sau Aldo Nicolaj – îi dorim și altele, mai noi – tăind aerul cu un gest hotărât, răzând cu poftă, meditănd într-o tăcere liniștită, sperând, gândind, trăind și, de cele mai multe ori, convingând.

În lucrarea banală ce a constituit suportul serii celebrative, strădania artistei de a birui puținătatea materialului dramatic a fost sesizantă. Sigur, a avut și sprijinul consistent, discret dar ferm, al Soranei Coroamă Stanca, ce a distribuit monologările în așa fel încât acestea s-au intersectat eficient, sub raport spectacular, cu o cabinieră grijulie, mămoasă – siluetată foarte plauzibil de Cătălina Murgea –, un tânăr de aparență cehoviană (Cosmin Crețu) și un Tim oarecare, util, evident, tocmai pentru mici întreruperi (Marcel Costea).

Numindu-se, acum, **Două degete de whisky**, mărunțica melodramă a lui Cromwell i-a oferit interpretei principale intermezzo-uri legate de o băutură ce trebuie refuzată și care, pricepem, i-a adus necazuri în biografie protagonistei. Jocul cu sticla – o deschid, n-o deschid –, ce provoacă fiori bătrânei cabinieră, e lucrat cu finețe. Accentul regizoral-interpretativ e pus, continuu, pe voluntarismul femeii. Ar fi avut nevoie, poate, structurarea eroinei și de unele momente mai subliniate, de reflecție, nuanțări în visări și aduceri-aminte, răgazuri de contemplare, staționări pentru consumarea tristeților. Figura a fost trasată însă din linii ferme, gestul fiind decis, mișcarea – diversă. Evident, în limitele textului, nu din cale-afară de ofertant. Decorul, modest, pauper, și-a făcut datoria de a fi o cabină. E de presupus că fantezia tinerei scenografe Ioana Albaiu va spori, cu timpul, chiar dacă – ori poate tocmai pentru că – îi lipsesc și-i vor lipsi mijloacele materiale.

foto: C. Bursuc

Anca Alecsandra, alături de Mircea Crețu, în Cuiul sau Iepuri de D. R. Popescu (Teatrul Bacovia din Bacău)

Scenografia modernă nu se mai bazează pe aglomerările de cherestea, textile, piele și celuloză; ne-a fost dat să vedem, în ultima vreme, cu câtă operabilitate funcționează un singur element reprezentativ: o punte înclinată, un snop de raze; cum intră în drepturi convenția concludentă și sugestia subtilă.

După ce s-a terminat spectacolul – aplauze (meritate), flori, emoții, cuvântări, saluturi, săruturi caste, îmbrățișări confraterne –, oficiali locali, oaspeți (puțini), colegi (tandri) au adus cuvenitele omagii doamnei chipeșe și calme, de treizeci de ani în scenă (n-ai zice!) și care s-a păstrat într-o excelență, de admirat cumpănire, fără nici o inflamație verbală sau de altă natură.

E printre întemeietorii Teatrului Dramatic Valah. I-a fost și directoare o vreme. I-a cedat soțului – actorul și regizorul Mircea Crețu – fotoliul. Elogiul ce i l-a adus bărbatul – pe scenă –, a avut măsură și tact. Fiul, actor, a scris în caiet că mama e un fenomen. E foarte colegială această apostilă. D-na Sorana zice, tot în scris, că e vorba de „o superbă“. Nu prea aud un atare cuvânt actorii de la regizori. Dar criticul – ce-a opinat el? El a îmbrățișat-o, cu voie de la familie, și-a amintit cum a cutreierat coclaurile, prin vreme, ca s-o vadă – din când în când – și să depună mărturie despre ea, mai calde, ori mai reci, fiindcă cerneala nu are o unică temperatură. Și s-a bucurat, realmente, că s-a aflat în context, la ceasul aniversar, despre care scrie și semnează

VALENTIN SILVESTRU

portret